

שיחות אל יעזר

שיחות ומאמרי הגאון רבי אליעזר געלדצעהלער זצ"ל
ראש ישיבת 'אור ישראל'

פרשת תרומה

גליון 7

להערות ותיקונים, ולקבלת השיעור מידי שבוע
נא לפנות ל sichoseliezer@gmail.com

תרומת המשכן, מסירת הרצון לה^ו

ריוח להתבונן

רש"י בתחילת ספר ויקרא מביא תורת כהנים וז"ל, ומה היו הפסקות משמשות, ליתן ריוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, עכ"ל. היינו שהסיבה שיש בתורה הפסקות של פרשיות פתוחות וסתומות, היא מפני שהקב"ה נתן למשה רבינו זמן להתבונן ולעיין בדעתו בכל ענין וסוגיא בתורה שקיבל עתה מפני הקב"ה, לפני שלימדו הפרשה הבאה. מבאר חידושי הרי"ם זי"ע (רשימות השפ"א מכת"י) שזו ג"כ הסיבה שתקנו חז"ל בסדר הקריאה של ארבע פרשיות שבת אחת באמצע (ולפעמים שתיים) שהיא 'שבת פנויה' או 'שבת הפסקה', היינו שבת שאין קוראים בה פרשה מיוחדת. וזה אינו באקראי, אלא שבכל אחת מארבע שבתות הללו יש לימודים חשובים בשבילנו, וקדושות מיוחדות והארות נפלאות, ולכן בדרך כלל לפני שניגשים אל פרשת זכור יש 'שבת פנויה', ריוח להתבונן ולהכניס בתוכנו ההארות והלימודים של פרשת שקלים, ובזה גם להכין עצמנו לפרשה הבאה. וזה גם הטעם לכאורה במה שמובא בספה"ק ששבת פנויה יותר גבוהה מהד' פרשיות עצמן, כי עיקר התכלית בקריאות הללו הוא בכדי שיכניס האדם בלבו הלימודים וההארות של אלו הפרשיות, כל חד לפום שיעורא דיליה, ולכן בשבת פנויה שבה אנו מתבוננים ומתעמקים בפרשיות שקראנו, מכניסים אז בתוכנו ה'מחצית השקל' וה'מחיית עמלק', וזה הרי כל התכלית, ולכן שבתות הפסקה גבוהות יותר.

ולכן בשבת זו יש לנו להתבונן אם למדנו שאנו באמת רק מחצית, והשלמות שלנו תהיה באחדותנו כל אחד עם חברו. וכן לעשות חשבון הנפש היכן עומדים עם המטבע של אש, עד כמה יש לנו התלהבות לעבודת הבורא, כמה מטבעות של אש עוה"ז אני מוכן להקריב עבור רצון ה'. ועל ידי שנתעורר לעיין ולהתבונן בפרשיות אלו, נזכה בעזרת ה' שיהיה לנו באמת שייכות להענינים.

ויש ליתן עוד טעם למה שבת הפסקה יותר גבוהה מהד' פרשיות עצמן, שכבר אמרנו בענין מחצית השקל (עי' לעיל משפטים תשנ"ט) שחצי אחד שנותנים הוא המטבע

הגשמי, והחצי השני שנותנים הוא המטבע של אש, עיי"ש. והנה בשבת הראשונה מארבע פרשיות קוראים בתורה פרשת שקלים, שזה במקום הנתינה בפועל, ושבת הפסקה שאין קוראים בתורה בענין זה, הוא כנגד מטבע של אש. שענין מטבע של אש הרי אינו כתוב בתורה בפירושו, רק נרמז בפנימיות הפרשה ונגלה לנו ע"י חז"ל בתורה שבע"פ, ולכן דוקא בשבת זו שמתבוננים בפנימיות הפרשה בבחינת תושבע"פ, זה הזמן גרמא לעבוד ולהתחזק בענין מטבע של אש.

ויש ליתן טעם במה שנוהגים העולם לשורר זמר 'שושנת יעקב' משבת מברכין אדר, ולא דבר ריק הוא, שכך נהגו גם צדיקים וקדושי עליון זי"ע. והטעם הפשוט הוא שרוצים לעשות מצב של שמחה, וכשמנגנים 'שושנת יעקב' כל אחד נזכר מפורים ונעשה שמח. אבל יש בזה ענין עמוק יותר, שהרי קליפת עמלק היא הקרירות והעצלות בעבודת ה', כמש"כ 'אשר קרך בדרך'. והנה אמרו חז"ל (מגילה יג): גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו, והיינו דתנן באחד באדר משמיעין על השקלים, ע"כ. כלומר, בכדי שניצל מגזירות ה'אשר קרך' של המן ועמלק, הקדים לנו ה' מטבע של אש של המשכן ושל הקרבנות, כי רק ע"י העבודה של המטבע של אש יכולים לנצח את הקרירות של המן הרשע. ומלחמת עמלק הוא ענין של כל חודש אדר, שהרי כתיב (אסתר ט כב) 'והחודש אשר נהפך', ולכן כבר משנכנס אדר מרבין בשמחה. ואפילו שבת מברכין חודש אדר, כיון שהוא גם שבת שקלים שרים 'ארור המן ברוך מרדכי', שמזה הזמן יש לנו לעבוד להתחזק ללחום נגד ה'אשר קרך' על ידי שנקדים שקלינו של אש לשקליו.

מסירת הרצון לה'

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת (שמות כה ב-ג). הספה"ק (שפ"א תרומה תרל"ג) האריכו בענין זה שעיקר התרומה למשכן הוא 'ויקחו לי', כענין שרש"י מפרש (במדבר טז א) 'ויקח קרח' לקח את עצמו לצד אחד, ה"נ הכוונה הוא שכלל ישראל יקחו את עצמם לצד ה' יתברך. ואם ישאל השואל במה יתבטא שאני בצד ה' או חלילה בסטרא אחרא, ע"ז בא התשובה 'זהב כסף ונחשת', כמו שיתבאר.

כתיב (דניאל ד, כד) 'וחטאך בצדקה פרוק'. ולכאורה צ"ע למה הצדקה תכפר על חטאים ועוונות, בשלמא תעניות וסיגופים ממרקים הגוף ולכן מכפרים גם על

עוונותיו, אבל נתינת ממון הרי אינה פועלת כלום על גוף האדם. ובפרט לגבי ימי שובבי"ם שעתה נשלמו, שכתבו המקובלים להתענות בהם, אבל אנו אנשים חלשים ואין לנו עסק עם תעניות, וכתבו בספה"ק לפדות התעניות בצדקה, ויל"ע איך הצדקה נחשבת כתענית כנ"ל. ומבאר בעל התניא זי"ע (פ' לז) שיש שתי סיבות לחשיבות מצות צדקה, האחד, מפני שבשביל להרויח מעות אלו הניתנות עכשיו לצדקה, היה על האדם לטרוח ולהתייגע הרבה, ולהשקיע בעבודתו כל ראשו ולבו ונפשו. ממילא בכל פרוטה ופרוטה שהרויח מונחות בה הנשמה והחיות שלו, וכלשונו הקדוש 'כשנותנן לצדקה הרי כל נפשו החיונית עולה לה'. ולכן שפיר מכפרת, כי כמו שתענית מחלישה וממרקת גופו של אדם, ה"נ כל עבודת פרך שעמל האדם להשיג הכסף הזה, בזה שהוא נותנם עכשיו לה' נחשב לו כמירוק למפרע.

ויש עוד סיבה שהממון מכפר על חטאים, כי בממון זה היה האדם יכול לקנות כל משאלות לבו וכל תאוות עוה"ז, וכיון שבמקום לבזבו הכסף לצרכיו ולהשתמש בו בעצמו נתנו לעניים, נמצא שבפנימיות הענין הקריב כל אלו הדברים שהיה יכול ליהנות בעצמו לשם ה', וזו הקרבה גדולה מאד.

בעל התניא אומר דברים אלו בנוגע לצדקה לעניים, ודון מיניה ואוקי באתרין. שהרי זה פשוט שאין הקב"ה צריך נדבות ותרומות של כסף וזהב, והרי מקרא מלא דבר הכתוב (חגי ב, ח) 'לי הכסף ולי הזהב נאם ה' צבאות', אלא הכוונה ב'זהב כסף ונחושת' היא שע"י שיתן האדם מכספו שעמל וטרח עליהם בדמו- 'דמים תרתי משמע', נמצא נותן ומקריב לה' את כל חיותו ועמלו שמונחים בכסף הזה. את כל הלילות שלא ישן וכל הימים של אכל, וכל הדאגות וכאבי ראש שהיו לו, הוא נותן כל זה לה'. ומלבד זאת יש את הבחינה השנית, שהיא לא מה שהיה עם הכסף בעבר, אלא מה שהיה יכול למלא תאוותיו ורצונותיו הגשמיים עם הכסף הזה בעתיד, והאיש הזה לקח את עצמו לצד ה', ומאס בכל חמדות עוה"ז ומסרן לגבוה. והיינו דכתיב 'ויקחו לי', כי תרומת הזהב והכסף למשכן ה' הם רק כלים לתרומת הנשמה והחיות והרצונות המונחים בהם, לגבוה.

מקופיא נראה שזה לא כ"כ נוגע לכם, שהרי אתם סמוכים על שולחן אביכם, לא עבדתם קשה בשביל מעט הכסף שאבותיכם נותנים לכם, וגם בכמה פרוטות האלו לא יכולים לקנות מי יודע מה, ולכן אין לכם כ"כ סגולה הזו של צדקה [וכמובן שאי"ה כשיהיה לכם כסף משלכם, ודאי תוכלו לקיים ענינים הנשגבים הללו בנתינת צדקה לעניים בפועל ממש, ובזה 'נותן חיי נפשו לה' כלשון קדשו של בעל התניא]. אבל בעומק גם עתה תוכלו לקיים 'ויקחו לי' בהידור רב. וזה מפני שה'אדם כי יקריב

מכם' שבמצות צדקה, ה'ויקחו לי' שבתרומת המשכן, שפיר שייך אצל כולם. והיינו להקריב לה' הרצונות והתאוות, כי לפעמים יש ניסיון לעבור על רצון ה' רח"ל, ולפעמים יש ניסיון שקשה למלאות רצון ה', ובין בקום ועשה או בשב ואל תעשה אם הוא מקריב את רצונו לה', אז הוא לקח את עצמו לצד הקב"ה.

וזו באמת אבן בוחן לדעת באיזה צד האדם עומד, כי ביום סתם כל אחד יגיד שהוא עובד ה', אבל השאלה היא כמה אתה מוכן להקריב מעצמך, כמה אתה מוכן לטרוח ולעמול בשביל לעשות רצונו יתברך, כמה אתה מוכן לבטל רצונך מפני רצונו יתברך. אם בכל אלו תבחר להקריב מעצמך אז אתה הראת לדעת שקיימת 'ויקחו לי', שנתת לה' את עצמך, ונדבה שכזאת באמת ראויה לקנות בה קרבנות ציבור ולבנות בה משכן להשראת השכינה, יותר מכל זהב וכסף ונחושת שבעולם.

תורה ועבודה נוכח ה'שולחן'

ושמת את השלחן מחוץ לפרכת ואת המנרה נכח השלחן (שמות כו לה). הנה ידוע (ע' ב"ב כה:): שהמנורה רומזת ל'נר מצוה ותורה אור', והשולחן רומז לאכילה, פרנסה וגשמיות. וא"כ צריך להבין למה זה תלה הכתוב מקומה של המנורה במשכן ה' ביחס אל השולחן, הלא 'מי נתלה במי הוי אומר קטן נתלה בגדול' (ע"י תענית ז.), וא"כ אפכא הול"ל. ואיתא בזה מהדברי שמואל מסלאנים ז"ע דבר נפלא, שכוונת הכתוב ללמדנו שאם תרצה לדעת באיזו מדרגה אדם אוהו ברוחניות ובתורה, היינו אם אתה מחפש ה'מנורה' של האדם, תדע ש'המנורה נוכח השולחן' – זה תלוי וניכר באופן שהוא מתנהג באכילתו.

מן הסתם הוא התכוון על מדרגות גבוהות, אך אנו מדברים בפשטות, צריכים לאכול כראוי למי שמדליק ומיטיב את נרות המנורה ועוסק בתורה ועבודת ה'. אם אוכלים כמונחים בתוך האוכל, כבהמות יער ופראסטערהייט, ו'השלחן מלא קיא צואה' חלילה, אזי גם 'המנורה נוכח השולחן' במצב ובמקום דומה רח"ל. אבל אם ייאמר על צורת האכילה שלך 'זה השולחן אשר לפני ה'' שפיר תאיר המנורה ג"כ במקום קדוש, ותזכה שאור התורה יאיר בתוכך.

ואפשר לומר באופן אחר. הנה רואים שבענייני האכילה כל אחד מקפיד שיהיה 'מטעמים כאשר אהב', שינעם הטעם לחיכו ושלא יהיה פושר ולא קר אלא בדיוק החום הרצוי, ובכלל שתהיה אכילתו מושלמת בכל פרטיה ודקדוקיה. ואם 'חלילה' אין המאכלים ממש כרצונו, תהיה לו מורת רוח, ואולי אף יזמין אוכל ממקום אחר.

אבל כשזה נוגע לחלק המנורה, ושואלים למה היום הלימוד קצת חלש, אז מגלים שהאדם הזה יש לו מידות נעלות, פתאום הוא מסתפק במועט ושמח בחלקו, למדתי חצי שעה פה וחצי שעה שם, ובכלל היום החברותא לא הגיע, או שאתמול הלכתי לישון מאוחר. ועוד דבר, הרי אם תראה מי שיושב ליד מנת אוכל שהכין או קנה לעצמו והוא מתחיל לאכול עם געשמאק, ויבוא חבירו ויתנפל עליו או יתחיל לדבר עמו באופן המפריע לו לאכול, ושוב אחרי שתי דקות שוב יפסיקו בדברים אחרים, הלא יצעק עליו 'תן לי לאכול בשלוחה, אדבר עמך מאוחר יותר קצת אחרי שאסיים לאכול'. וזה מובן מאד, כי לא נעים ככה לאכול, וגם האוכל יתקרר. אבל המצב הזה צועק לשמים, מה ראית שאצל השולחן אתה מקפיד וטרוד שיהיה בכל השלמות, ואילו במנורה הטהורה חסר נר פה ונר שם, ואתה מסתפק במועט. למה אצל האוכל אתה מתרגז על מי שיעיז להפסיק אותך ובענין הלימוד משוחחים פה ושם ונעשית התורה קרעים קרעים כמו שאמרו חז"ל, הלא גם הלימוד חסר טעם וריח כשזה מלא הפסקות והיסח הדעת.

וזה הרמז 'ואת המנורה נוכח השולחן', שתקפיד להדליק ולהיטיב את המנורה באופן שבכל השלמות יאירו כל שבעת הנרות, בכל הלעכטיגקייט וכלי פשרות, ממש כמו השולחן. וי"ל שזה גם כן ביאור בפסוק שדברנו לעיל, 'ויקחו לי תרומה וגו' זהב כסף ונחושת', שיהא ה'ויקחו לי', היינו הלימוד והעבודה, באותו אופן ובאותה התלהבות ובאותן קפידות כמו שאתה רוצה את הזהב והכסף והנחושת.

חנוך לנער אשר בקרבך

ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת (שמות כה יח). איתא במכילתא (מסכתא דבחדש פר' י) וז"ל לפי שמצינו כל כלי בית עולמים שאם אין להם של זהב הן עושים אותו של כסף, שומע אני אף שנים כרובין כן, תלמוד לומר (שמות כ, כ) 'אלהי כסף', הא אם שְׁנִיתָם משל זהב הרי הן כאלהי כסף, עכ"ל. היינו שכל כלי שרת יכולים בדיעבד לעשות מכסף או מתכת, ואולי אפילו מעץ, כידוע בסוגיא (עי' מנחות כח:) שבית חשמונאי שעשו מנורה של עץ, אבל הכרובים אסור בשום פנים לשנות מזהב. וביאר רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל עפ"י מה דאיתא שהכרובים היו בדמות תינוקות, כמו שאמרו בגמ' (סוכה ה:) מאי כרוב א"ר אבהו כריבא, שכן בכבל קורין לינוקא רביא. ולכן הכרובים מרמזים על חינוך הבנים, ורוצה המדרש ללמדנו שבכל דבר יש לכתחילה, ולפעמים בשעת הדחק צריכים

לעשות פשרות של בדיעבד, אבל כשזה מגיע לכרובים, היינו לחינוך הילדים, אין כאן פשרות ואין כאן בדיעבד, זה צריך תמיד להיות מזהב טהור.

וחינוך הבנים אכן מוטל על הורים ומורים, אבל באמת יש גם חיוב חינוך של כל אחד על עצמו. אתם עכשיו נמצאים בשנות יסוד של חייכם, ובאותו אופן שתעמידו עצמכם עתה כך תמשיכו אחרי כן כל ימיכם. ודעו לכם, אם אדם מחנך ומרגיל את עצמו באופן של בדיעבד, עם פשרות ומציאת קולות לכל דבר, אז נשאר לו כל האידישקייט עם טעם של בדיעבד, ובדרך כלל יותר בדיעבד אפילו מזה עכשיו. אך כשאדם מחנך את עצמו באופן של לכתחילה בלי שום ויתור, עם שטאלץ, עם געשמאק, שהרוחניות שלו תהיה 'זהב טהור', ומחנך את עצמו שיהיה לו צורת החיים כ'ערליכע איד', אז ככה הוא יגדל וככה ימשיך בחייו. כל אחד צריך להתבונן בזה היטב, ולעשות חשבון נפשו איך הכרובים שלו נראים, ואיך הם עומדים על ארון העדות.

ועתה הזמן גרמא שאתם יכולים לראות בעצמכם ענין זה. שהרי בדרך כלל אין אחריות האוכל או הסדרים בישיבה מוטלת עליכם, יש לכם כל יום אוכל מן המוכן, תפילות ושיעורים כשולחן ערוך לפניכם. אבל בימי אדר המנהג הוא שהבחורים מנהלים קצת את הענינים. תראו בעצמכם כמה מחשבה מכניסים בהכנת עניני הפורים-רב, והמסיבות והניגונים. נוסעים מפה לשם להביא קאלפיק וסטראקעס, ויושבים ודנים על פורים-תורות, ממש אין מוותרים על קוצו של יוד, וטוב שכך. והעיקר שתזכרו להדליק המנורה עם אותה קפידא ועם אותה ההתלהבות שאתם מכינים השולחן והטיש של הפורים-רב.

ומדי דברי בענין הזה של הפורים-רב, נימא בה כמה מילי. צריכים לזכור שגם אם זה טוב בימי הפורים להתנהג בשמחה ואפילו במילי דשטותא, אבל עלינו להיזהר שלא להיות ילדים קטנים, להכניס כל הראש ב'קינדערישקייט', על בעקישע וקאלפיק, לא לעשות מטפל שבטפלים לעיקר שבעיקרים¹. וזה נכון גם בענינים של הפורים-רב וגם בפורים עצמו. יש טועים הסבורים שהוללות ופריקות עול ישמחו אותו והסביבה, ורואים הרבה פעמים בחורים הולכים לאסוף כסף מלובשים כאנשים

¹ ובמאמר המסוגר ברצוני להעיר, שאם עושים כזה עסק ממלובשים וחיצוניות, מה זה אומר על התפיסה שלך על הרבי שלך. בפעם הבא שתלך לטיש, לא של פורים רב אלא של רבי אמיתי, האם תעמוד כל הזמן ותתבונן בבעקישע של הרבי או בשטריימל, האם זה מה שהולכים לראות בטיש. יש לזכור שרבי זה לא קאלפיק ולא סטראקעס, יש להתבונן בעבודה של הרבי, בדברי תורה והתעוררות, ובכל הדברים האמתיים והעקריים.

ריקים ומתנהגים 'ווילד און צולאזסט', זה באמת כואב להסתכל עליהם, אין לזה שום חן, ואנשים מרחמים עליהם. וגם אם בשעת מעשה נראה שאנשים מחייכים עליהם, אבל אחרי זה מרגישים הריקנות והנארישקייט שבזה, וחבל. ולכן מה מאד שמחתי אחרי פורים בשנה שעברה כשקבלתי גרוסען מאנשים ששבחו הבחורים שלנו איך רקדו ושמחו בפורים עם חן של ערליכע בחורים, עם שמחה אמיתית, זה היה ממש קידוש השם. ובעיקר שמחתי כי בפורים מתגלה מהו האדם באמת. וכן חייב אני לתת לכם קאמפלימענט שראיתי בתפילות ראש חדש, שהיה לכם השכל לעשות פורימ'דיגער מצב ופריילעך, אבל לא יצאו מהכלים להיגרר לקטנות, ונהנתי מאד, כי כך צריך להיות.

וכבר אמרתי לכם יסוד גדול שלמדתי מאבי (שליט"א) [זצ"ל], שאמר שאפשר לעמוד על שאיפותיו של אדם בהתכוננות במה שהוא בוחר להתחפש בפורים. שהרי ראה זה פלא, יש אחד שבפורים לובש סטראקעס ווייסע זאקען כמו חסידישע רבי, ואחר שמתחפש להפחות שביושבי קרנות, וכי מקרה הוא זה. אלא ודאי שזה מאד פשוט, בעצם כל השנה בחור זה יש לו רצון לידבק ברבו וללכת בדרכיו, ומצידו היה הולך כל השנה מלובש כמו הרבי שלו, אלא שהוא מכיר את מקומו והולך כאיש בין אנשים, אבל בפורים אין אף אחד שמעכב בעדו ללבוש מה שלבו חפץ באמת. וכן הוא הדין במי שרואים אותו בפורים נראה רח"ל כאיש ריק יושב קרנות.

בחור שיושב באהלה של תורה וכל עיסוקיו ורעיוניו כל השנה נתונים בדרכי עלייה, איך להתרומם ולהתעלות, למה לו לנסות להיראות כמו אנשים מגושמים מן הרחוב, איפה השטאלץ שלך, איפה היויגבה לבו בדרכי ה" שלך. אין כל סיבה לרצות להיראות כ'פראסטער יונג', אדרבה הגאווה שלך זה שאתה 'ערליכע חסידישע בחור', ואף אם אתה מרגיש שאתה לא ממש במדרגה של חסיד אמיתי, אבל בפורים הרי מותר להתחפש.

והימים האלה נזכרים ונעשים

מעשה ביהודי פשוט בימי הבעש"ט זי"ע, שהציל כמה נפשות בישראל ע"י מצות צדקה שעשה במסי"נ באופן יוצא מן הכלל. ובשמים נעשה רעש גדול, שהרי מגיע לו שכר גדול שהרי 'כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא', ומשורת הדין יש לתת לו בשכרו שכל מה שיוציא מפיו יתקיים, אבל יש חשש גדול פן יחיה מתים וישנה מעשי בראשית. לכן החליטו שעם הכח הזה שיינתן לו, שלא יפול

מדבריו ארצה, יגזרו עליו שיהיה לו גם רצון עז להשתכר, וכך כמעט לא ישתמש עם הכח הזה שיהיה לו. פעם אחת היתה גזרה קשה שהבעש"ט לא היה יכול לפעול לבטלה, שלח את תלמידיו אל אותו אדם והורה להם להמתין עד שיתעורר משנתו, ולפני שתהיה לו הזדמנות לשתות שוב יבקשו ממנו שיתפלל בעדם, ואכן כך הוא ונושעו מזה. ואמר החידושי הרי"ם (שפתי צדיק פורים) שזה הסוד של פורים, שהוא יום נורא ואיום, וכל שערי שמים פתוחים וכל הפושט יד נותנים לו. לכן תקנו חז"ל מצות שתיה, ואנו כאותו שיכור שיש לו כוחות גדול בשמים, אבל אין איש שם אל לב.

והנה ענין זה, שמרוב ההכנות ליו"ט וסעודות ותפילות ומצות היום, מרגישים שהיו"ט עובר ולא הספקנו 'מ'האט נאך גארנישט אריינגעכאפט', קיים בנעילת החג של כל יו"ט. וק"ו בן בנו של ק"ו פורים, שהוא רק יום אחד ויש בו מקרא מגילה ומצוות היום, וצריכים לילך לזיידעס ובאבעס וכל המחוננים להביא משלוח מנות, ומתאספים משפחה משפחה לשתות ולשמוח כפי שראוי באמת כמצות היום. אבל מפני זה חבל שתמצא את עצמך בשושן פורים ובידך אין כל מאומה מהפורים זולת מאה דאללער, אמנם להצליח לעשות כמה מאות דאללער זה אכן סיפוק גדול, אבל האם זה מה שאתה רוצה שהפורים שלך יהיה. והרי אפשר לקיים שניהם, והחכם עיניו בראשו, עושה הכנה דרבה כבר מעתה, שבוע לפני פורים. מהיום והלאה כל מי שיש לו שכל ראוי שיקבע לעצמו חצי שעה בכל יום ללמוד מעניני פורים בספה"ק, כדי שידע תוקף קדושת היום. ומי שחכם עוד יותר ירשום לעצמו כל יום תמצית הדברים בשעה שלומד בכדי שיוכל לחזור עליו אח"כ בתענית אסתר, ויקבע בלבו עניני היום בפנימיות. וכך בשעה שעוסק במצות היום של פורים, בתוך כל הטרדא דמצוה יזכור מה זה מחיית עמלק, ומאמין באמונה שלמה שבפורים הקב"ה מוחה את העמלק שבליבו וכל שאר הענינים שעמלק רצה לגרום כמבואר בספה"ק. ובשעה שהוא רוקד ושמת הוא מכווין 'ליהודים היתה אורה' זו תורה, ו'הדר קבלוהו מאהבה', הרי אינו דומה כלל הפורים והשמחה הפנימית שלו למי שחסר כל אלו, וזוכה להארות והשפעות גדולות מיום הפורים.

יגעת ומצאת

ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עומדים (שמות כו, טו). איתא בגמ' (סוכה מה:): שמא תאמר אבד סיברם ובטל סיכווין, תלמוד לומר 'עצי שטים עומדים'

שעומדים לעולם ולעולמי עולמים, עכ"ל. לעומת זה, לגבי התחש מביא רש"י (לעיל כה ה, ד"ה תחשים) שהיה בריאה מיוחדת לשעה ונגנו. ויש להבין מה המשמעות בזה, ש'עצי שטים' עומדים לעולם ולעומת זה התחש נעלם מיד אחרי בנין המשכן.

וראיתי בזה ביאור נפלא, הרי מאין היו להם עצי שטים במדבר, רש"י מביא מדרש וז"ל (שם ד"ה ועצי שטים) פירש רבי תנחומא, יעקב אבינו צפה ברוח הקודש שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר והביא ארזים למצרים ונטעם, וצוה לבניו ליטלם עמהם כשיצאו ממצרים עכ"ל. יתר על כן, מאיפה היה ליעקב אבינו ארזים הללו שהביא למצרים – איתא במדרש (ב"ר פצ"ד ד) 'ויסע ישראל וכל אשר לו ויבוא בארה שבע' (בראשית מו, א), להיכן הלך אמר רבי נחמן שהלך לקוץ ארזים שנטע אברהם זקנו בבאר שבע, היך מה דאת אמר 'ויטע אשל וגו''. כלומר, לפני ארבע מאות שנה נטע אברהם אבינו ארזים בבאר שבע, ולפני מאתיים וחמישים שנה, בשעה שירד יעקב אבינו למצרים, עקרו ונשאם עמו ונטעם שוב בארץ גושן, ועתה כשיצאו בני ישראל קצצום שוב, והעמיסו על חמוריהם עשרות ואולי מאות עצי שטים גדולים וכבדים בכל מסעם במדבר הגדול והנורא. כל הטורח הגדול הזה, מאז שאברהם אבינו חרש זרע ונטע בבאר שבע, ויעקב אחריו קצץ סחב ונטע שוב, ועתה בני ישראל טרחו לקצוץ ולשאת עמהם, הכל באמונה 'שעתידין ישראל לבנות משכן במדבר'. ומכיון שהיה כאן עמל ויגיעה והשקעה עצומה בארזים הללו, לכן הם 'עומדים לעולמי עולמים'. מה שאין כן התחש הזמינו הקב"ה בדרך נס, ומה שבא משמים בלא שום יגיעה אין לו קיום.

דעו לכם, אם אחד יושב ולומד וקשה לו כי אינו מבין בנקל, אך אינו מתייאש אלא מתייגע ועמל עד שהוא עומד על בוריה דשמעתא, ואח"כ חוזר שוב ושוב עד שזוכר כל הגמ' בע"פ, הוא ממש כאותו יהודי שסחב בחום המדברי על כתפיו הכואבות עץ שטים כבד וגדול, ופלגי זיעה ניגרים על מצחו. אכן זה קשה מאד, עד כדי אפיסת הכוחות, אבל בלבו הוא שמח וטוב לב שזוכה לשאת משא למשכן ה', ולכן הקרשים הללו עומדים לעולם. כך בשעה שאתה טורח ועמל ומתייגע על הגמרא או על תוס', אלו הם עצי שטים למען הקרשים והארון והמזבח של המשכן שבלבך, הרי 'בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד', וככל שנקנה ביגיעה כך 'עומדים לעולמי עולמים'.

וכן אם אחד מרגיש שיש לו מדה רעה, למשל עינו רעה בהצלחת חבריו או יש לו ניסיונות ורצונות שאינם כפי רצון ה', אם מתאמצים ומתגברים על היצר ושוברים המידות הרעות בכח גדול וביד חזקה אע"פ שזה לא קל, ואדרבה, דייקא מפני שהוא

קשה מאד, זה נשאר קנין עולם אצל האדם. לעומת זאת, כשהכל הולך על מי מנוחות, הלימוד בא בקלות או שעין טובה בא לאדם בטבעיות, הרי זה כמו התחשש שנזדמן מן השמים, ואין מוכרח שיהיה לו מזה בנפשו קנין לנצח.

כל אחד יש לו דברים שצריך להתייגע עליהם, אחד עמל להבין והשני שמבין בנקל אינו יכול ללמוד ברציפות, אחד יש לו עין טובה אבל יש לו ניסיונות אחרים שקשים לו מאד, וכן אצל כולנו. צריכים לדעת שע"י היגיעה וההתגברות שלנו זוכים ל'ושכנתי בתוך כל אחד ואחד', וככל שעמלים יותר כך יהיה קיום בנפש העמל למשכן הזה 'לעולם ולעולמי עולמים'.